

การศึกษาเรื่องนี้จุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาการตัดสินใจเลี้ยงปลาเพื่อการค้าของเกษตรกรในพื้นที่โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาน้ำอูน จังหวัดสกลนคร โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากเกษตรกรที่เลี้ยงปลาเพื่อการค้า ตามบัญชีรายชื่อในพื้นที่โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาน้ำอูน จังหวัดสกลนคร ในปี 2545 จำนวน 85 ราย ใช้แบบสัมภาษณ์เป็นเครื่องมือเก็บข้อมูล การวิเคราะห์ใช้คอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for Windows ใช้สถิติค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าไควสแควร์ (χ^2) ผลการศึกษามีดังนี้

ผลการศึกษา พบว่าเกษตรกรผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ เป็นชาย อายุเฉลี่ย 50.8 ปี จบการศึกษาระดับประถมศึกษา เกษตรกรร้อยละ 77.6 เป็นสมาชิกลูกค้าธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร มีสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ย 5 คน เป็นวัยแรงงานเฉลี่ย 3.8 คน สมาชิกที่ใช้เลี้ยงปลาเต็มเวลาเฉลี่ย 2.1 คน เกษตรกรมีพื้นที่ถือครองเฉลี่ย 18.8 ไร่ พื้นที่บ่อเลี้ยงปลาเฉลี่ย 4.7 ไร่ เกษตรกรร้อยละ 87.1 มีลักษณะถือครองที่ดินเป็นของตนเอง เกษตรกรร้อยละ 85.9 มีหนี้สิน โดยเกษตรกรที่มีหนี้ มีจำนวนหนี้สินเฉลี่ย 189,733.33 บาท มีแหล่งเงินทุนที่ใหญ่ที่สุดคือ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร โดยเกษตรกร ร้อยละ 95.9 นำเงินกู้มาใช้ในการทำการเกษตร เกษตรกรมีรายได้จากการขายปลาต่อรุ่นเฉลี่ย 91,192 บาท

สภาพทางกายภาพของพื้นที่เลี้ยงปลาและสภาพการเลี้ยงปลาของเกษตรกร พบว่าเกษตรกรส่วนใหญ่มีความสะดวกมากในการคมนาคมขนส่งจากบ่อเลี้ยงปลาถึงตลาด และการรับน้ำจากโครงการ โดยมีระยะทางจากบ่อเลี้ยงถึงคลองส่งน้ำเฉลี่ย 208.2 เมตร เกษตรกรร้อยละ 71.8 มีวัตถุประสงค์ในการเลี้ยงปลาครั้งแรกเพื่อการค้า ส่วนมากเริ่มเลี้ยงปลาในช่วงปี 2541-2547 ร้อยละ 91.8 ของเกษตรกรมีความต่อเนื่องในการเลี้ยงปลาทุกปี มีประสบการณ์ในการเลี้ยงปลาเฉลี่ย 6.5 ปี เกษตรกรร้อยละ 72.9 เคยมีประสบการณ์การเลี้ยงปลามาก่อนที่จะเลี้ยงปลาเพื่อการค้า และส่วนใหญ่มีแนวโน้มว่าจะเลี้ยงปลาใน 3-5 ปีต่อไปในพื้นที่เท่าเดิม ระยะทางระหว่างบ้านพักและบ่อปลาเฉลี่ย 562.4 เมตร ร้อยละ 89.4 ชุดบ่อเลี้ยงปลาโดยใช้ทุนของตนเอง มีจำนวนบ่อเฉลี่ย

2.7 บ่อ เนื้อที่บ่อทั้งหมดเฉลี่ย 4.74 ไร่ เกษตรกรส่วนใหญ่ใช้น้ำคลองชลประทานในการเลี้ยงปลา และซื้อพันธุ์ปลาจากหน่วยงานราชการ โดยเกษตรกรมีค่าใช้จ่ายในการเลี้ยงปลาต่อรุ่นเฉลี่ย 63,844.33 บาท ผลผลิตปลาในแต่ละรุ่นเฉลี่ย 4,013.7 กิโลกรัม ผลตอบแทนในการเลี้ยงต่อรุ่นเฉลี่ย 32,137.96 บาท

การได้รับการส่งเสริมและบริการของเกษตรกร เกษตรกรส่วนใหญ่ได้รับคำแนะนำและชักชวนจากเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร และฝึกอบรมการเลี้ยงปลาโดยหน่วยงานราชการ แต่ไม่ได้รับปัจจัยการผลิตหรือสิ่งที่ได้รับการสนับสนุนจากภาครัฐ ด้านความรู้ เกษตรกรต้องการความรู้เพิ่มเติมมากในเรื่อง การเลี้ยงปลา การตลาด และการจัดหาลูกปลา ปัญหาอุปสรรคในการเลี้ยงปลาของเกษตรกร พบว่า เกษตรกรประสบปัญหาในระดับมากในเรื่อง ราคาอาหารปลา และประสบปัญหาในระดับน้อยในเรื่อง 1) ความสม่ำเสมอในการส่งน้ำของโครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาน้ำ 2) ค่าใช้จ่ายในการเลี้ยงปลา และ 3) เงินทุนที่ใช้ในการเลี้ยงปลา

มูลเหตุในการตัดสินใจเลี้ยงปลาเพื่อการค้าของเกษตรกรในระดับมาก ได้แก่ ความสม่ำเสมอในการส่งน้ำเพื่อสนับสนุนการเลี้ยงปลา มูลเหตุในการตัดสินใจเลี้ยงปลาเพื่อการค้าของเกษตรกรมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับแรงงานในครัวเรือน พื้นที่ทำการเกษตร ขนาดพื้นที่บ่อเลี้ยงปลา ประสบการณ์ในการเลี้ยงปลาและการได้รับการฝึกอบรม

The aim of this study were to revealed the decision-making in fish raising for trade of farmers in Nam-Oon Operation and Maintenance Project, Changwat Sakon Nakhon by collecting data from 85 fish raising farmers in 2002. Interview schedule was device for data collection. The SPSS for Windows Program, with frequency, percentage, standard deviation(S.D.) and Chi-square(χ^2) were used statistically for data analyzing .

The results of the study showed that most of informant farmers were male with an average age of 50.8 years, graduated in primary education. 77.6 percent were customers of the Bank for Agriculture and Agricultural Cooperatives. Each household had 5 persons averagely with 3.8 as labors ;2.1 as full-time fish raising labor. They had an average 18.8 rai holding divided 4.7 rai as fish ponds. 87.1 percent had their own land holding; 85.9 percent had debts an average amount of 189,733.33 baht and the Bank for Agriculture and Agricultural Cooperatives as the biggest source of fish raising fund . 96.5 percent loaned money for agriculture, and they had an average income from fish sale per crop at 91,192 baht.

Physical features of fish ponds and fish raising practiced were revealed that most of them had transporting convenience from the ponds to the market and water supply from the project with average distance of 208.2 m. from the ponds to the supply canal. 71.8 percent had first purpose of fish raising for trade ,mainly started during 1998-2004. 91.8 percent continued rising year by year with 6.5 years' experience averagely. 72.9 percent had prior experiences, and most aimed to raise for next 3-5 years on the same site of farm. An average distance from home to fish ponds was 562.4 m. 89.4 percent dug up fish ponds by their own fund. They owned 2.7 ponds on 4.74 rai averagely. Most of them used water from the irrigation canal for fish raising, bought fish fingerling from government, averagely paid 63,844.33 baht per crop. The yield was 4,013.7 kg. with 32,137.96 baht as returns.

About farmers' promotion and service securing, they got advice and persuasion from Agricultural Extension Official and training on fish raising from the government agency but not supported production inputs or equipment. About knowledge, they needed more on fish raising, marketing ,including fingerling providing . About their problem, it was highly found in fish feed prices but slightly found in 1) regularity in the project's water supply and maintenance; 2) costs in fish raising; and 3) investment costs for fish raising.

The regularity in water supply was highly affected on the decision-making of farmers in fish raising. The decision-making of farmers on fish raising for trade was statistical significant relationships on the number of household labor, size of agricultural land holding and fish pond, previous fish raising experiences, and fish raising training obtainment.